

ODPIS

Sygn. akt VIII U 5862/14

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie : Przewodniczący SSR del. do SO Maciej Nawrocki

Protokolant st. prot. sąd. Magdalena Pelz

po rozpoznaniu w dniu 6 października 2015 r. w Poznaniu

odwołania **A. G. (1)**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

z dnia 29 lipca 2014r., znak: (...)nr (...)

przy udziale płatnika składek R. K.

w sprawie **A. G. (1)**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

o podleganie ubezpieczeniu społecznemu

- 1. Zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, iż A. G. (1) jako pracownik u płatnika składek R. K. podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu w okresie od dnia 1 marca 2014 roku**
- 2. Zasądza od pozwanego organu rentowego na rzecz A. G. (1) kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

/-/ Maciej Nawrocki

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 lipca 2014 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P., na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. - Dz. U. z 2015 r., poz. 121 ze zm.; dalej: ustawa o sus) oraz art. 83 § 1 kc w zw. z art. 229 § 4 k.p., stwierdził, że A. G. (1) jako pracownik u płatnika składek Usługi (...) nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od 1 marca 2014 r.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż A. G. (1) została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych od dnia 1 marca 2014 r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę na pełen etat. Nie został przy tym złożony dokument rozliczeniowy za 03.2014 r. Natomiast za okres od 17 marca 2014 r. do 18 kwietnia 2014 r. zostało wypłacone wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy ze środków pracodawcy, a od dnia 19 kwietnia 2014 r. zostało złożone

roszczenie o zasiłek chorobowy z ubezpieczenia chorobowego. W toku postępowania płatnik składek wskazał, iż A. G. (1) została pierwotnie zatrudniona w firmie transportowej w O., którą prowadziła E. K. (żona płatnika). A. G. (1) została przyjęta do pracy na stanowisko pracownika biurowego - gońca, ponieważ niezbędna była osoba do porządkowania i kompletowania dokumentów oraz załatwiania spraw w terenie. Ubezpieczona była zatrudniona z wynagrodzeniem minimalnym w kwocie 1.680 zł brutto. Wynagrodzenie otrzymywała gotówką do ręki, a odbiór potwierdzała na liście płac. Obowiązki A. G. (1) przejęła zatrudniona od dnia 14 kwietnia 2014 r. I. T.. Informację o możliwości zatrudnienia A. G. (1) uzyskała od E. K., która zaproponowała ubezpieczoną jako kandydatkę. Ponadto płatnik składek wskazał, iż kondycja finansowa firmy jest wystarczająca, a jej rozwój wymaga zatrudnienia stałego pracownika. Z informacji udzielonej przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w O. wynika, że płatnik składek w 2013 r. uzyskał znaczny dochód. Zdaniem organu rentowego zgromadzony materiał dowodowy wskazuje, iż niezdolność do pracy powstała w bardzo krótkim okresie czasu od zgłoszenia A. G. (1) do ubezpieczeń społecznych. Ponadto płatnik zalega z opłacaniem składek od grudnia 2010 r. i dokonał jednej wpłaty w niepełnej wysokości w miesiącu maju 2014 r. Ponadto umowa o pracę z A. G. (1) była pierwszą umową zawartą między stronami i została zawarta na czas nieokreślony. Płatnik przedłożył na dowód świadczenia pracy przez A. G. (1) oświadczenie żony, u której była zgłoszona do ubezpieczeń z tytułu umowy o pracę tuż przed zgłoszeniem przez płatnika R. K. jedynie przez okres dwóch miesięcy. Nadto brak jest materialnych dowodów świadczenia pracy przez A. G. (1) oraz zaświadczenia o ukończeniu szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy. Nie przedłożono także zaświadczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań do wykonywania pracy u płatnika. W ocenie organu rentowego powyższe świadczy, iż w rzeczywistości zamiarem stron stosunku pracy nie było faktyczne świadczenie pracy. Zawarcie umowy o pracę było czynnością pozorną, mającą na celu uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby, a wykorzystanie tej umowy jako podstawy do ubezpieczenia było świadomym wprowadzeniem w błąd Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. /vide decyzja w aktach ZUS/

Dnia 5 września 2014 r., w formie i terminie przewidzianym prawem, **A. G. (1)** złożyła odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę poprzez stwierdzenie, iż jako pracownik u płatnika składek R. K. podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu nieprzerwanie od dnia 1 marca 2014 r.

Uzasadniając wskazała, iż płatnik składek – R. K. i E. K. są małżeństwem i od wielu lat w praktyce wspólnie prowadzili działalność gospodarczą – firmę transportową. Działalność była prowadzona w jednym biurze. Część pracowników zatrudniała E. K., a część R. K.. Odwołująca przed zatrudnieniem u płatnika składek, pracowała przez dłuższy czas u E. K.. Z dniem 28 lutego 2014 r. E. K. zakończyła prowadzenie działalności gospodarczej i za porozumieniem stron, rozwiązała umowę o pracę zawartą z odwołującą. Natomiast R. K. kontynuował prowadzenie działalności i z dniem 1 marca 2014 r. zawarł z A. G. (1) umowę o pracę. Pomimo formalnej zmiany pracodawcy, odwołująca nadal wykonywała pracę w tym samym miejscu. Nie zmienił się również zakres jej obowiązków. Zdaniem odwołującej za bezzasadne należy uznać twierdzenia organu rentowego, iż umowa o pracę została zawarta z nowym pracownikiem, na pełen etat i na czas nieokreślony, co w ocenie Zakładu jest sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego i świadczyło o pozorności umowy. Celem zawartej umowy o pracę było kontynuowanie zatrudnienia. Do jej obowiązków należała m.in. obsługa biura w firmie, odbieranie poczty, odbieranie telefonów, załatwianie w imieniu pracodawcy formalności w urzędach. Obecność A. G. (1) w pracy była sprawdzana na podstawie listy obecności. Natomiast wypłata wynagrodzenia była potwierdzana na liście płac. Zdaniem odwołującej w tym przypadku nie można doszukać się cech pozorności. Ponadto wbrew twierdzeniom organu rentowego odwołująca odbyła wymagane szkolenie BHP i została zapoznana z zakresem jej obowiązków na zajmowanym stanowisku. W postępowaniu wyjaśniającym Zakład nie żądał jednak przedstawienia powyższych dokumentów. /vide odwołanie k. 2-8 akt/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, przytaczając argumentację prawną i faktyczną zaprezentowaną w zaskarżonej decyzji. /vide odpowiedź na odwołanie k. 24-25 akt/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. G. (1) urodziła się w dniu (...)

Odwołująca w 2010 r. ukończyła studia na Akademii Wychowania Fizycznego w P. na kierunku fizjoterapia.

Dotychczasowy przebieg zatrudnienia odwołującej przedstawia się następująco:

- od 15.06.2006 r. do 31.07.2006 r. zatrudnienie w (...) w C. jako operator urządzeń pakujących,
- od 1.10.2007 r. do 3.06.2008 r. zatrudnienie w (...) w P. jako sprzedawca,
- od 1.03.2008 r. do 22.10.2009 r. zatrudnienie w Restauracji (...) w P. jako kelnerka,
- od 3.11.2009 r. do 2.11.2011 r. zatrudnienie w (...) s.c. w P. jako pracownik biurowy,
- od 2.11.2011 r. do 1.02.2012 r. zatrudnienie w (...) Sp. z o.o. jako sprzedawca.

dowód: list motywacyjny i CV w aktach osobowych (k. 55)

W okresie od 19 lipca 2010 r. do 28 lutego 2014 r. E. K. prowadziła pozarolniczą działalność gospodarczą, której przedmiotem był transport drogowy towarów. Działalność ta była prowadzona w Obornika przy ul. (...).

Z uwagi na problemy zdrowotne (astmę, wysoki cholesterol, torbiele na tarczycy) oraz konieczność stałego kontrolowania kierowców, E. K. zdecydowała się na zatrudnienie pracownika, którego poszukiwała wśród znajomych. W ten sposób do E. K. zgłosiła się odwołująca.

A. G. (1) była zatrudniona w firmie (...) w okresie od 2 stycznia 2014 r. do 28 lutego 2014 r. na stanowisku pracownika biurowego – gońca. Odwołująca była zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy, na czas nieokreślony i za wynagrodzeniem w wysokości 1.680 zł. W dniu 30 stycznia 2014 r. przedłożyła zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku pracownika biurowego – gońca.

Odwołująca pracowała od poniedziałku do piątku, po 8 godzin dziennie, od 8 do 16 albo od 9 do 17, czasami zdarzało się, że pracowała od 10-18. Swoje obowiązki odwołująca wykonywała w biurze przy ul. (...). A. G. (1) codziennie obierała korespondencję ze skrytki na poczcie oraz przyjmowała zlecenia przychodzące pocztą elektroniczną e-mail. Dziennie przychodziło takich zleceń między 3 a 5. Odwołująca odbierała też kilka razy w tygodniu faktury na terenie O. np. ze stacji benzynowej. Jej obowiązkiem było również pilnowanie uzupełniania kont kart telefonicznych kierowców i ich doładowywanie w razie potrzeby. W trakcie pracy odwołująca robiła też drobne zakupy dla firmy np. środki higieniczne, kawa, herbata. Ponadto odwołująca zanosila dokumenty do urzędu skarbowego (deklaracje VAT, PIT za pracownika) oraz segregowała faktury. Miesięcznie było to około 20 faktur. Czasami odwołująca dowozila także część do samochodów którymi był wykonywany transport, gdy zepsuł się na trasie. Jechała wówczas z sąsiadem E. K..

W biurze odwołująca pracowała wspólnie z E. K., która zapoznawała ją z poszczególnymi obowiązkami.

Do O. A. G. (1) dojeżdżała pociągiem lub autobusem, w zależności od tego o której godzinie rozpoczynała pracę. W tym czasie odwołująca mieszkała w P. razem ze swoim chłopakiem. Odwołująca starała się nocować u rodziców w O. minimum dwa razy w tygodniu. Wtedy przychodziła do nich po pracy i następnego dnia rozpoczynała pracę o godzinie 8. W sytuacji, gdy dojeżdżała do O. z P., pracę rozpoczynała o godzinie 9, gdyż inaczej nie pasował jej dojazd.

Umowa o pracę z odwołującą została rozwiązana w związku z wyrejestrowaniem przez E. K. prowadzonej przez nią działalności. Okoliczność ta wynika z tego, iż jeden z kierowców ukradł paliwo o wartości 10.000 zł. Ponadto zdarzały się przypadki kradzieży oraz nadużywania alkoholu wśród kierowców.

dowód: odpis z (...) (k. 10); umowa o pracę (k. 12); zaświadczenie lekarskie (k. 18); porozumienie o rozwiązaniu umowy (k. 13); zeznania świadka E. K. (k. 53-54); zeznania świadka A. G. (2) (k. 52v-53); zeznania odwołującej (k. 68v-69)

R. K. od dnia 20 sierpnia 1996 r. prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą, której przedmiotem również jest transport drogowy towarów. Siedziba działalności mieści się w O. przy ul. (...).

Początkowo R. K. zatrudniał 2-3 kierowców i miał 2 samochody. W trasy jeździł razem z kierowcami, w związku z czym w biurze bywał rzadko. W trakcie tych nieobecności, to żona R. K. zajmowała się sprawami biurowymi. Jednak na przełomie 2013/2014 nasiliła się u niej astma oraz pojawiły się dodatkowe problemy rodzinne – choroby rodziców oraz okazało się, że córka państwa K. jest narkomanką. Ponadto E. K. była zmuszona wyrejestrować działalność. Powyższe spowodowało, iż R. K. zdecydował się na zatrudnienie odwołującej.

Wobec powyższego umową o pracę z dnia 1 marca 2014 r. A. G. (1) została zatrudniona na czas nieokreślony począwszy od dnia 1 marca 2014 r. w pełnym wymiarze czasu pracy. Wynagrodzenie odwołującej zostało ustalone w wysokości 1.680 zł brutto.

Do zakresu obowiązków odwołującej należało:

- sumienne, dokładne i terminowe wykonywanie zleconych przez pracodawcę zadań,
- organizowanie pracy w sposób zapewniający prawidłowe funkcjonowanie biura,
- dbałość o skuteczne zabezpieczenie mienia związanego ze stanowiskiem pracy,
- przestrzeganie przepisów BHP oraz bezpieczeństwa przeciw pożarowego,
- dbałość o higienę i estetykę na stanowisku pracy i w obrębie biura,
- wykonywanie innych zadań zleconych przez pracodawcę, a także
- utrzymywanie czystości w obrębie biura,
- przestrzeganie przepisów o ochronie tajemnicy służbowej,
- załatwianie spraw poza biurem w różnych urzędach według potrzeb,
- obieranie telefonów,
- obsługa poczty przychodzącej oraz wysyłanie listów.

W dniu 1 marca 2014 r. odwołująca odbyła szkolenie wstępne w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Będąc zatrudnioną w firmie (...) odwołująca wykonywała te same obowiązki, co firmie jego żony. Natomiast w trakcie wyjazdów, pracodawca kontaktował się z A. G. (1) telefonicznie.

dowód: odpis z (...) (k. 11); umowa o pracę (k. 14); pisemny zakres obowiązków (k. 22); karta szkolenia BHP (k. 19); zeznania świadka R. K. (k. 69); zeznania odwołującej (k. 68v-69)

Dnia 14 stycznia 2014 r. odwołująca wykonała test ciążowy i pod wpływem jego pozytywnego wyniku umówiła się na wizytę lekarską. Był to początek ciąży.

Dnia 27 października 2014 r. odwołująca urodziła dziecko.

dowód: dokumentacja medyczna z przebiegu ciąży (k. 57-62); zeznania odwołującej (k. 68v-69)

W 2013 r. firma prowadzona przez R. K. przyniosła dochód w wysokości 136.535,17 zł.

dowód: PIT-B w aktach organu rentowego

W związku z przejściem odwołującej na zwolnienie lekarskie od 17 marca 2014 r., R. K. od dnia 14 kwietnia 2014 r. zatrudnił I. T..

dowód: bezsporne, zeznania świadka R. K. (k. 69)

Decyzją z dnia 18 sierpnia 2014 r. organ rentowy orzekł o braku prawa A. G. (1) do zasiłku chorobowego z tytułu zatrudnienia u płatnika składek Usługi (...) za okres niezdolności do pracy od dnia 19 kwietnia 2014 r. do dnia 19 sierpnia 2014 r. oraz zobowiązał odwołującą do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego z funduszu chorobowego w kwocie 3.672,32 zł za okres od 19 kwietnia 2014 r. do 3 lipca 2014 r. oraz odsetek w kwocie 87,67 zł.

Od powyższej decyzji A. G. (1) złożyła odwołanie, które zostało zarejestrowane pod sygnaturą akt VI U 1569/15.

dowód: decyzja w aktach organu rentowego, akta VI U 1569/15

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zeznań: odwołującej A. G. (1), płatnika składek R. K. oraz świadków: E. K. i A. G. (2) oraz na podstawie dokumentów zawartych w aktach organu rentowego i aktach niniejszej sprawy oraz aktach VI U 1569/15.

Sąd uznał za wiarygodne w całości **dokumenty** zawarte w aktach pozwanego organu rentowego oraz w aktach niniejszej sprawy, albowiem zostały one sporządzone przez kompetentne organy, w zakresie przyznanych im upoważnień i w przepisanej formie. Ponieważ nie były one kwestionowane przez żadną ze stron postępowania i nie wzbudziły wątpliwości Sądu co do ich autentyczności bądź prawdziwości zawartych w nich twierdzeń, nie było podstaw, ażeby odmówić im wiary.

Także wszelkie dokumenty prywatne Sąd wziął pod uwagę, nie powziąwszy zastrzeżeń co do ich autentyczności i wartości dowodowej, wobec faktu, że żadna ze stron w toku postępowania nie kwestionowała ich prawdziwości.

Sąd dał wiarę **zeznaniom odwołującej** A. G. (1), **zeznaniom płatnika składek** R. K. oraz **zeznaniom świadków** albowiem zeznania te były logiczne i spójne oraz pokrywały się ze zgromadzonym materiałem dowodowym. E. K. i R. K. w sposób szczegółowy wyjaśnili przyczyny, dla których R. K. zdecydował się na zatrudnienie odwołującej, w tym kradzieże ze strony kierowców zatrudnionych w firmie oraz problemy osobiste i zdrowotne. Ponadto przesłuchane osoby potwierdziły zakres wykonywanych przez odwołującą obowiązków. Również matka odwołującej, A. G. (2) potwierdziła, iż córka nocowała u niej średnio 2 razy w tygodniu, ponieważ dojazd z P. stanowił dla odwołującej utrudnienie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie A. G. (1) było w pełni zasadne.

W przedmiotowej sprawie kwestia sporna sprowadzała się do ustalenia, czy organ rentowy zasadnie uznał, że A. G. (1) A. G. (1) jako pracownik u płatnika składek Usługi (...) nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od 1 marca 2014 r.

Zgodnie z przepisami art. 6 ust. 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 w zw. z art. 13 ust. 1 ustawy o sus, ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne, które są pracownikami od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku. Ponadto zgodnie z art. 11 ust. 1 w/w ustawy osoby te obowiązkowo podlegają ubezpieczeniu chorobowemu.

Art. 2 kp stanowi, iż pracownikiem jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania bądź spółdzielczej umowy o pracę. Użyty w przepisie zwrot „zatrudniona” oznacza istnienie między pracownikiem a pracodawcą więzi prawnej, która jest warunkiem koniecznym, a zarazem wystarczającym, dla przyznania danej osobie statusu pracownika. Tą więzią jest pozostawanie w stosunku pracy, o którym mowa w art. 22 kp, który stanowi, iż przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudnienia pracownika za wynagrodzeniem.

Art. 36 ust. 1 i 11 ustawy o sus stanowi, iż każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych. Każda osoba, w stosunku do której wygasł tytuł do ubezpieczeń społecznych, podlega wyrejestrowaniu z tych ubezpieczeń. Zgłoszenie wyrejestrowania płatnik składek jest zobowiązany złożyć w terminie 7 dni od daty zaistnienia tego faktu, z zastrzeżeniem ust. 12 i 14. Przepisy ust. 2, 3 i 9 stosuje się odpowiednio.

W myśl art. 41 ust. 1 ustawy o sus płatnik składek przekazuje do Zakładu imienne raporty miesięczne, po upływie każdego miesiąca kalendarzowego, w terminie ustalonym dla rozliczania składek.

Pozwany organ rentowy wskazał w zaskarżonej decyzji, a później w odpowiedzi na odwołanie, że zamiarem stron stosunku pracy nie było faktyczne świadczenie pracy. Zawarcie umowy o pracę było czynnością pozorną, mającą na celu uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby, a wykorzystanie tej umowy jako podstawy do ubezpieczenia było świadomym wprowadzeniem w błąd Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W konsekwencji odwołująca A. G. (1) nie podlega od dnia 1 marca 2014 r., to jest w okresie fikcyjnego zatrudnienia, ubezpieczeniom społecznym.

Zgodnie z art. 83 § 1 kc. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Oświadczenie woli złożone jest dla pozorów wtedy, gdy z góry powziętym zamiarem stron jest brak wywołania skutków prawnych, przy jednoczesnej chęci wprowadzenia innych osób w błąd, co do rzekomego dokonania określonej czynności prawnej. Strony więc udają, że dokonują jakiejś czynności prawnej. Zwykła pozorność ma miejsce, gdy pod pozorowaną czynnością prawną nic się nie kryje. Najczęściej czynność taka ma na celu ukrycie innej rzeczywistej i zamierzonej czynności prawnej. W wyroku z dnia 23 czerwca 1986 r. (I CR 45/86 nie publ.) Sąd Najwyższy zdefiniował pozorność jako wadę oświadczenia woli polegającą na niezgodności między aktem woli a jej przejawem na zewnątrz.

Na wstępie rozważań wskazać należy, iż istota postępowania sprowadzała się do rozstrzygnięcia kwestii faktycznych i wynikających z nich oraz z nimi powiązanych kwestii prawnych, a spór koncentrował się na uznaniu czy umowa o pracę z dnia 1 marca 2014 r. stanowiła z mocy art. 58 § 1 kc w związku z art. 300 kp nieważną czynność prawną, która nie mogła rodzić skutków w zakresie ubezpieczeń społecznych.

Sąd nie podziela stanowiska pozwanego organu rentowego opartego na uznaniu, iż strony zawarły umowę o pracę dla pozorów lub w celu obejścia prawa, co stanowi o nieważności tej umowy w świetle art. 58 § 1 kc w związku z art. 300 kp, a w konsekwencji o niepodleganiu od dnia 1 grudnia 2012 r. przez odwołującą pracowniczym ubezpieczeniom społecznym.

Sąd podziela w tej mierze pogląd Sądu Najwyższego, iż zamiar obejścia prawa poprzez „fikcyjne” zawarcie umowy o pracę dotyczy jedynie zawarcia takiej umowy o pracę, która nie wiąże się ze świadczeniem pracy, a dokonanie zgłoszenia do ubezpieczenia następuje pod pozorem zatrudnienia oraz że stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy – art. 58 § 1 kc w zw. z art. 300 kp (vide np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2005 r., sygn. II UK 141/04).

W tym miejscu warto również zwrócić uwagę na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2001 r. (OSNAP 2002/21/527), w którym wskazano, iż nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował.

Sąd ustalił, że odwołująca A. G. (1) rzeczywiście świadczyła pracę na rzecz płatnika składek R. K. na podstawie umowy o pracę z dnia 1 marca 2014 r. zawartej na czas nieokreślony. W ramach obowiązków pracowniczych, do których realizacji przystąpiła z dniem 1 marca 2014 r., odwołująca wykonując osobiście pracę w siedzibie pracodawcy przy ul. (...) w wyznaczonych godzinach pracy, zajmowała się segregowaniem faktur, przyjmowaniem zleceń, odbieraniem korespondencji ze skrytki pocztowej, odbieraniem faktur np. na stacji benzynowej oraz zanosila dokumenty do urzędu skarbowego.

Nadto, w świetle wiarygodnych zeznań E. K. i R. K., potrzeba zatrudnienia pracownika do wykonywania w/w obowiązków wynikała z tego, iż E. K. podpadła na zdrowiu z powodu astmy, na którą leczyła się od dłuższego czasu, a także chorób rodziców i problemów wychowawczych z córką, która okazała się być narkomanką i uciekła z domu. Również problemy finansowe firmy (...) spowodowane kradzieżami dokonanymi przez kierowców i nadużywanie przez nich alkoholu, spowodowały, iż E. K. chciała zatrudnić osobę zaufaną, której poszukiwała wśród znajomych. Zeznania E. K. i R. K. okazały się również wiarygodne i zbieżne z zeznaniami świadka A. G. (2), która potwierdziła, iż córka dwa razy w tygodniu nocowała u niej. Ponadto wskazała, iż dojazdy z P. były kłopotliwe dla odwołującej.

W ocenie Sądu, rzeczywiste świadczenie przez odwołującą A. G. (1) pracy zostało udowodnione wiarygodnymi zeznaniami odwołującej oraz przesłuchanych w sprawie świadków.

Sąd podkreśla, że stan ciąży, w którym znajdowała się odwołująca w dacie nawiązania stosunku pracy z płatnikiem składek nie może sam przez się przekreślać ważności zawartej przez strony umowy o pracę, w sytuacji, gdy umowa o pracę posiada wszystkie niezbędne elementy konstytuujące stosunek pracy na mocy art. 22 § 1 kp, a pracownik przystąpił do świadczenia pracy.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, wykazał, że umowa o pracę zawarta z odwołującą w dniu 1 marca 2014 r. posiada wszystkie wymagane prawem elementy dla swojej ważności i skuteczności. Świadczona praca przez odwołującą była wykonana osobiście w sposób ciągły, zgodnie z poleceniem kierownictwa co do czasu, miejsca i sposobu świadczenia pracy, a pracodawca był obowiązany do zapłaty wynagrodzenia.

W prawie ubezpieczeń społecznych nie decyduje ważność umowy o pracę, wiązana z zamiarem dyktującym potrzebę jej zawarcia, lecz to czy zawierające ją strony miały zamiar wzajemnego zobowiązania się – przez pracownika do świadczenia pracy, a przez pracodawcę do dania mu pracy i wynagradzania za nią oraz fakt realizowania umowy. Wszystkie te elementy zostały przez Sąd Okręgowy zbadane, zamiar zobowiązania się stron o jakim jest mowa istniał w chwili zawarcia umowy z dnia 1 marca 2014 r., a odwołująca A. G. (1) pracę rzeczywiście wykonywała.

Sąd nie podziela zarzutu pozwanego organu rentowego jakoby zatrudnienie odwołującej A. G. (1) na podstawie umowy o pracę z dnia 1 marca 2014 r. było niezasadne i sprzeczne z zasadami prowadzenia działalności gospodarczej, albowiem z wynika jednoznacznie, że była to firma przynosząca dochód i zatrudniająca pracowników.

Art. 6 ust. 1 ustawy o sus stanowi o obowiązkowym ubezpieczeniu emerytalnym i rentowym pracowników, czyli – stosownie do art. 2 kodeksu pracy – osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, a nie tych, które tylko umowę o pracę zawarły. Obejściem prawa jest więc zamiar nawiązania stosunku ubezpieczeń społecznych bez rzeczywistego wykonywania umowy o pracę, czego w niniejszej sprawie, mając na uwadze materiał dowodowy, stwierdzić nie można. W tym świetle całkowicie chybiony jest zarzut organu rentowego, iż odwołująca została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych tylko w celu uzyskania prawa do świadczeń z tychże ubezpieczeń. Gdyby nawet tak było, to, przy dokonanych przez Sąd ustaleniach, iż odwołująca faktycznie wykonywała pracę w ramach stosunku pracy, nie ma to jakiegokolwiek znaczenia w sprawie. Skoro bowiem z zawarciem umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalnego i rentowego oraz wypadkowego i chorobowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia tymi ubezpieczeniami i ewentualnie korzystania z przewidzianych nimi świadczeń nie jest obejściem prawa (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2010 r., I UK 43/10). Oczywistym przy tym jest, iż umowa taka, jak już wyżej zaznaczono, musi być przez strony realizowana, co zostało w sprawie przez Sąd Okręgowy ustalone.

Fakt świadczenia przez odwołującą pracy i odbierania jej przez pracodawcę – R. K. świadczy o spełnieniu warunku zatrudnienia pracowniczego, stanowiącego tytuł ubezpieczenia objęty art. 6 ust. 1 ustawy o sus w zw. z art. 2 kp. Do objęcia pracowniczym ubezpieczeniem społecznym nie mogłoby dojść tylko wówczas, gdyby zgłoszenie dotyczyło osoby, która w rzeczywistości pracy nie świadczyła, a więc nie wykonywała zatrudnienia lub wykonywała je na podstawie innej umowy niż umowa o pracę.

Umowie o pracę, nienaruszającej przepisu art. 22 kp, nie można stawiać zarzutu zawarcia w celu obejścia prawa, nawet wówczas, gdyby zawarcie jej dyktowane było wyłącznie chęcią uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Cel obejścia ustawy polega bowiem na takim ukształtowaniu treści umowy, które pozornie nie sprzeciwia się ustawie, ale w rzeczywistości zmierza do realizowania celu przez nią zakazanego.

Zaznaczyć w tym miejscu należy, że zgodnie z przepisem art. 3 kpc strony i uczestnicy postępowania obowiązani są dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiać dowody. Przepis ten nie nakłada na sąd obowiązku dążenia do wykrycia prawdy obiektywnej bez względu na procesową aktywność stron. Wręcz przeciwnie rzeczą sądu nie jest zarządzanie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 kpc). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 kpc), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 kpc) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 kc). Postępowanie cywilne (w tym i postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych) w polskim prawie opiera się na zasadzie kontradiktoryjności, co oznacza, że strony oferują dowody, natomiast zadaniem Sądu jest rozstrzygnięcie sprawy na podstawie tych dowodów. Pozwany tymczasem nie przejawiał w toku procesu dostatecznej inicjatywy dowodowej i nie zdołał wykazać prawdziwości swych twierdzeń.

Mając na uwadze to, iż wykonywanie praw i obowiązków płynących z umowy o pracę rodzi tytuł ubezpieczenia społecznego, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc i powołanych w uzasadnieniu przepisów prawa materialnego, Sąd zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił, iż odwołująca A. G. (1) jako pracownik u płatnika składek R. K. podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 1 marca 2014 r.

O kosztach Sąd orzekł w punkcie 2 sentencji wyroku na podstawie art. 98 kpc oraz § 2 i § 12 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. 2013 r., poz. 461 ze zm.). W ocenie Sądu sprawa nie należała do kategorii spraw szczególnie skomplikowanych pod względem faktycznym i prawnym, nie wymagała zatem zwiększonego nakładu pracy pełnomocnika, stąd Sąd uznał za zasadne zasądzenie od pozwanego na rzecz odwołującej kwoty 60 zł, odpowiadającej minimalnej stawce kosztów zastępstwa procesowego, zgodnie z powołanymi przepisami.

/-/ Maciej Nawrocki